

Nekoliko hrvatsko-talijanskih lažnih parova u restriktivnim kolokacijama

Priličan je broj talijanskih i hrvatskih homofonih riječi, najčešće internacionalizama, koje su istoga značenja, ali se kolokacijski razlikuju. Snažni međujezični kontakti djeluju u pravcu leksičke i frazeološke konvergencije. Djelomični lažni parovi mogu se približiti ili čak postati pravi parovi. Posebno je zanimljiv primjer talijanskoga *duomo* 'katedrala' i hrvatskoga *dom*, koji su semantički različiti, ali konvergiraju u istom tehničkom nazivu (tal. *duomo di vapore*, hrv. *parni dom*) uslijed toga što je došlo do paretimološke reinterpetacije francuskoga homofonog predloška *dôme* 'kupola'.

1. Uvod: o lažnim parovima i restriktivnim kolokacijama

1.1. Naziv *lažni parovi*, *lažni prijatelji*, *lažna braća*, *lažne* ili *nepravde srodnice* općenito se odnosi na riječi dvaju jezika koje su izrazom identične ili vrlo slične, ali im je značenje različito.¹ Najčešće

¹ Francuski naziv *faux amis* prvi su upotrijebili Koessler i Derocquigny 1928. godine (usp. VINAY/DARBELNET 70). Lažni parovi u širem smislu uključuju i riječi koje pokazuju nepredvidljive manje razlike na planu izraza ili su potpuno izmišljene – u slučaju kad nam se čini da u drugome jeziku mora postojati bliskozvučnica, a zapravo treba poznavati riječ različitoga izraza (usp. IVIR₁ 156-158; MULJAČIĆ₃ 299; JERNEJ₂ 11-13; GAUGER 82-83; SPALATIN 9; usp. pogl. *O ulozi njemačkoga...*, §§ 2. i 3.). Parove riječi u kojih postoje nepredvidljive izrazne ili gramatičke razlike (npr. različit rod) MULJAČIĆ₆ (str. 249) naziva *quasi-amici*.

su etimološki povezane, ali mogu biti i različitoga podrijetla. Primjerice, Wandruszka govori o slučajnim istozvučnicama (»rein zufällig gleichklingende Wörter«),² pokazujući kako u jezicima »Spiel des Zufalls und der Notwendigkeit« dovodi do njihova nastanka (WANDRUSZKA 54, 76).

Takve riječi predstavljaju teškoću posebice kad govorimo ili prevodimo na strani jezika, ali i kad prevodimo na materinski. Kad naiđemo na stranu riječ koja se izrazom podudara s riječju iz našeg materinskog jezika (naravno, uz predvidljive razlike), pomišljamo da su te riječi semantički ekvivalentne. Vrlo nas često može prevariti djelomično značenjsko podudaranje takvih parova riječi. Naime, kad usvojimo razlike koje postoje između homofonih riječi koje se značenjski posve razlikuju, znatno je teže savladati lažne parove koji se dijelom semantički podudaraju. Posebnu pozornost valja posvetiti restriktivnim kolokacijama jer se riječi različitih jezika za koje smatramo da su semantički ekvivalentne – mogu kolokacijski znatno razlikovati (usp. IVIR₁ 149-150).

1.2. Restriktivne kolokacije predstavljaju »una fraseologia meno appariscente« (MARELLO 203), tj. čine nam se kao normalni sljedovi riječi koje ovise o sintaktičkim pravilima ili o leksičkoj solidarnosti. Na talijanskom se često govori o *fraseološkim jedinicama sintagmatske strukture* (tal. *unità fraseologica a struttura sintagmatica*, SKYTTE 78). Kolokaciju možemo opisati kao dovođenje leksičkih jedinica u sintagmatske odnose u kojima jedna leksička jedinica utječe na značenje jedinice s kojom je kolocirana, odnosno kao »word combination which throws light on the meanings of the words involved« (Joos, cit. u IVIR/TANAY 22).

Kolokacija je »leksičko-frazeološki uvjetovana spojenost riječi u govoru kao realizacija njihove polisemije« (SIMEON I, 673). Prigodom prevođenja, kad tražimo pravu riječ da bismo izrazili neko značenje riječi polaznog jezika, postajemo svjesni njezine polisemije. Jezici se odlikuju različitim polisemijskim ustrojima, a to dolazi posebice do izražaja u restriktivnim kolokacijama. Polisemija općenito predstavlja opasnost kod prevođenja (FRANCESCATO, HAUSMANN), a navedenu

² BONINO (str. 175-176) naziva takve parove riječi dvaju jezika *omofoni casuali*.

kolokacijsku međujezičnu nepodudarnost korisno je osvijetliti supostavnom analizom.

2. Supostavna analiza restriktivnih kolokacija

2.1. Riječi različitih jezika mogu biti semantički podudarne, ali ne pojavljuju se u istim kolokacijama. Naime, kolokacije su odlika pojedinoga jezika i upravo zbog toga analiza kolokacija nužan je dio supostavne analize na leksičkoj razini (IVIR/TANAY 20).

Premda je talijanski pridjev *naturale* semantički ekvivalent hrvatskoga *prirodni*, izrazu *gas naturale* u našim školskim udžbenicima ne odgovara *prirodni plin*, nego *zemni plin*.³ Talijanski naziv podudara se s engleskom (engl. *natural gas*),⁴ dok hrvatski slijedi njemački predložak (njem. *Erdgas*). Poznato nam je da je plin prirodan, kao što je i Talijanima poznato da dolazi iz zemlje. No, talijanski naziv nije **gas della terra*, a ni u hrvatskom taj se plin tradicionalno nije nazivao *prirodni plin*.

Ipak, valja reći da se posljednjih godina u hrvatskom vrlo često govori o *zemnom* ili *prirodnom plinu*, ili se čak rabi izraz *prirodni plin*. Riječ je o kalku prema engleskom *natural gas* (tal. *naturale*). Primjerice, od 2009. godine postoji tvrtka *Prirodni plin d.o.o. za dobavu i opskrbu plinom*.⁵

2.2. Pridjevi koji označuju pripadnike neke etničke skupine (to jest ktetici) imaju, naravno, ekvivalente u različitim jezicima.

³ Usp. npr. poglavlje naslovljeno *Nafta i zemni plin* u MRVOŠ-SERMEK/RIBARIĆ 62; također u časopisu *Gradovinar. Časopis hrvatskog saveza građevinskih inženjera*, 29.11.2007. <<http://www.gradimo.hr/Zemni-plin/hr-HR/10840.aspx>> [10.06.2010.]

⁴ Kad se želi podrobno označiti o kojemu je plinu riječ, u engleskom se zato kaže *natural gas under the Earth*. <<http://www.cpa.state.tx.us/specialrpt/energy/nonrenewable/gas.php#exhibit5-4>> [02.06.2010.]

⁵ Tvrtka u vlasništvu *INA - Industrije nafte d.d.*, osnovana 17.2009. godine. <<http://www.ina.hr/default.aspx?id=8>> [02.06.2010.]

Talijanskom pridjevu *inglese* u hrvatskom odgovara *engleski*, u njemačkom *englisch*, u francuskom *anglais* itd. No, dok se talijanski naziv za poznato laksativno sredstvo, *sale amaro*, na hrvatski može prevesti doslovno, kao *gorka sol*, to ne možemo reći za sinonimni izraz tal. *sale inglese*⁶ ili, rjeđi, *sale di Epsom* (u kojemu se pojavljuje engleski toponim *Epsom*).⁷ U hrvatskom ne bi bilo ispravno kazati **engleska sol*, **epsomska sol* ili **sol iz Epsoma*.

No, i u hrvatskom postoji izraz sa ktetikom: *karlsbadaska sol*. Pridjev *karlsbadski* izveden je od toponima *Karlsbad*, njemačkog naziva za češke toplice *Karlovy Vary*. Navedeni mogući hrvatski ekvivalent *karlsbadaska sol* izravan je prijevod njemačkog izraza *Karlsbader Salz*, a pridjev *karlsbadski* rabi se samo u toj kolokaciji, koja je danas rijetka. Valja dodati da je izraz *gorka sol* danas znatno uobičajeniji.

2.3. Imenicu *sol* nalazimo i u izrazu *morska sol*, talijanski *sale marino* (kao i u drugim jezicima: fr. *sel marin*, njem. *Seesalz* i *Meersalz*, engl. *sea salt*). Nasuprot tomu, talijanski ekvivalent izraza *kamena sol* nije **sale di pietra*, nego *salgemma*, složenica u kojoj je sastavnica *gemma* 'drugi kamen' motivirana kristalnom strukturom kamene soli (u francuskom također *sel gemme*). Izraz **sale di pietra* ne postoji. *Kamena sol* slaže se s njemačkim *Steinsalz* i engleskim *rock salt*.

2.4. Već smo vidjeli da katkad u istom jeziku možemo naći nekoliko ekvivalenata. Primjerice, *kuhinjska sol* na talijanski se može prevesti kao *sale da cucina*, ali i *sale da tavola* (kao u engleskom, *table salt*) i *sale comune*.⁸ U hrvatskom je moguće kazati i *obična sol*, što odgovara talijanskome *sale comune* (i engleskome *common salt*), za razliku od, primjerice, druge vrste soli, *sol za kupanje* ili *sol za kupku* (tal. *sali da bagno*). No, u hrvatskom nema kolokacije **stolna sol*, s odimenskim pridjevom izvedenim od *stol*, koja bi bila doslovni prijevodni ekvivalent talijanskoga *sale da tavola*. Premda je *obična sol* prihvatljiva kolokacija, pravi je izraz *kuhinjska sol*.

⁶ Također franc. *sel d'Angleterre*, *sels anglais* (ROBERT₁ 1791), njem. *englisches Salz* (SANSONI II, 591).

⁷ Usp. engl. *Epsom salts*, fr. *sel d'Epsom*.

⁸ I na engleskom *common/table salt* (BUJAS 1380) pa *kuhinjska sol* nije **kitchen salt* (usp. IVIR/TANAY 21).

2.5. Kolokacije su manifestacija jezične norme. Različiti jezici usmjeravaju pozornost na različite aspekte iste izvanjezične stvarnosti, što se očituje u nepodudarnom leksičko-frazeološkom ustroju. Kad su jezici u bliskom dodiru, u dvojezičnih govornika, prigodom prevođenja ili kad učimo strani jezik, uslijed toga nerijetko dolazi do interferencija. *Obična sol* umjesto *kuhinjska sol*, ili donedavno *prirodni plin* umjesto *zemni plin* pokazuju nam kako doslovnim prevođenjem nastaju izrazi koji nisu potpuno neprihvatljivi, ali nisu uobičajeni. Prirodni ih govornik spontano neće izreći. No, da se situacija mijenja pokazuje nam navedeni primjer danas sve češće uporabe izraza *prirodni plin*.

3. Lažni parovi u restriktivnim kolokacijama

3.1. Premda u talijanskom i hrvatskom, kao i drugim jezicima, nije teško naći istozvučne ili sličnozvučne riječi (najčešće etimološki identične) koje se semantički podudaraju, ne smije nas iznenaditi što se ne javljaju uvijek u istim kolokacijama. Već smo naveli primjer kolokacije s pridjevom *inglese* (tal. *sale inglese*), dok u našem ekvivalentu ne nalazimo pridjev *engleski* (hrv. **engleska sol*).

3.2. Hrvatski ekvivalent talijanske riječi *discutere* internacionalizam je koji potječe od iste latinske riječi. Glagol *diskutirati* preuzeli smo iz njemačkoga, što nam otkriva sufiks *-irati* (< njem. *-ieren*): hrv. *diskutirati* < njem. *diskutieren* < lat. *discutere*). Osim navedene posuđenice, imamo vlastitu istoznačnicu *raspravljati*. Kako se domaća riječ često rabi, *diskutirati* je u hrvatskom rjeđi glagol nego *discutere* u talijanskom. No, navest ćemo i jednu kolokaciju u kojoj se u talijanskom pojavljuje glagol *discutere*, a u hrvatskom ne nalazimo ni *diskutirati* ni *raspravljati*: tal. *discutere la tesi di laurea* (ili *discutere una tesi*) ili *discutere la tesi di dottorato di ricerca* na hrvatski se prevodi kao *braniti diplomsku radnju* ili *braniti doktorsku radnju/disertaciju*. Nije prihvatljivo kazati **diskutirati/raspravljati radnju*. U njemačkom

je također glagol *verteidigen* 'braniti' (*seine Dissertation verteidigen*), kao i u engleskom *defend* 'id.' (*to defend one's doctoral thesis*).

3.3. Katkad nije lako razlikovati kolokacije i idiomatske izraze. No, u kolokacijama riječi u pravilu zadržavaju vlastito značenje. Kako leksičke jedinice posjeduju središnja i rubna značenja, teorija semantičkih prototipova nudi nam prihvatljiva rješenja (usp. IVIR/TANAY 24; IVIR₅ 184-185). Značenje pojedine riječi razjašnjuje se i situacijskim kontekstom: primjerice, *sale inglese* na hrvatski se može prevesti kao *engleska sol* ako se odnosi na sol kupljenu ili proizvedenu u Engleskoj, za razliku od soli francuske, njemačke ili talijanske proizvodnje.

3.4. U hrvatskom su internacionalizmi vrlo često istoznačnice domaćih riječi.⁹ U pojedinim kolokacijama možemo proizvoljno rabiti jedne ili druge. Primjerice, tal. *energia solare* – hrv. *solarna energija* ili *sunčana/sunčeva energija*. No, tal. *olio solare* (sin. *olio abbronzante*), nije **solarno ulje* ili **sunčano/sunčevo ulje*, nego *ulje za sunčanje*. Primjećujemo da u navedenoj kolokaciji pridjev *solare* nema isto značenje kao u *energia solare*. Kolokacija *energia solare* može se parafrazirati kao *energia che proviene dal sole*, a *olio solare* je *olio che protegge dai raggi solari*.

Dodajmo da izraz *sunčane naočale* ne možemo prevesti na talijanski kao **gli occhiali solari* (kao što je u hrvatskom netočno **sunčeve naočale* ili **solarne naočale*), nego *gli occhiali da sole*, s imeničkim atributom, što i u hrvatskom predstavlja drugu mogućnost: *naočele za sunce*.

3.5. Talijanski pridjev *essenziale* ima dva značenja za koja u hrvatskom možemo rabiti dva različita pridjeva: *esencijski* i *esencijalan* (sin. *suštinski*, *bitan*). Kolokaciji *oli essenziali* u hrvatskom odgovara *esencijska ulja*, s pridjevom izvedenim domaćim sufiksom od imenice *esencija*. No, pod utjecajem ponajviše engleskoga (engl. *essential oil*, tal. *olio essenziale*), i u hrvatskom susrećemo izraz *esencijalna ulja*. Ipak,

⁹ O čestoj sinonimiji koju u hrvatskom čine aloglotemi i idioglotemi u povijesnoj perspektivi v. TAFRA₁ 335.

češći je naziv *eterična ulja* (njem. *ätherische Öle*), kao i u talijanskom *oli eterei*.

3.6. U hrvatskom su prihvatljivi izrazi *solarna energija* i *sunčana* ili *sunčeva energija*, *esencijska ulja* ili *eterična ulja*, kao i u talijanskom *oli essenziali* i *oli eterei*. To nam pokazuje da navedeni izrazi nisu posve 'zamrznuti'. Naime, kolokacije se nalaze »in the fuzzy area half-way between free combinations and idioms« (FONTENELLE 191).¹⁰

3.7. Premda su u hrvatskom *interessantan* i *zanimljiv* istoznačnice, talijanski *stato interessante*¹¹ ('trudnoća') ne može se prevesti kao **interessantno stanje* ili **zanimljivo stanje*. Kazat ćemo *trudnoća* ili *drugo stanje*. Glagolska sintagma *essere in stato interessante*, kojoj je istoznačna *essere incinta*,¹² na hrvatski se prevodi kao *biti trudna*, *biti u drugom stanju*, *biti noseća*. Hrvatski eufemističan izraz *biti u drugom stanju* podudara se s njemačkim *in anderen Umständen sein* (usp. WAHRIG₃ 1293).

3.8. Talijanski pridjev *lirico* odgovara hrvatskom *lirski*, ali talijanska kolokacija *teatro lirico* (za razliku od *teatro di prosa*) ne može se prevesti kao **lirsko kazalište*, nego kao *opera* (usp. njem. *Oper*, SANSONI, I, 534). Vrlo često hrvatski slijedi leksička, kolokacijska i frazeološka rješenja njemačkoga jezika. U matematičkoj terminologiji talijanskom *calcolo combinatorio* ne odgovara hrvatski **kombinatorički račun*, nego *kombinatorika*, posuđenica iz njemačkoga (*Kombinatorik*).

3.9. Hrvatski pridjev *kemijski* na talijanski se prevodi kao *chimico*, ali *kemijsko čišćenje* (< njem. *chemische Reinigung*) na talijanskom jest *lavaggio a secco* ili *lavasecco* (tj. podudara se s engleskim *dry cleaning*). U navedenom njemačkom, a isto tako i u hrvatskom izrazu, pridjev

¹⁰ COWIE₁ (str. 6) primjećuje: »The contentious issue – given that we are on the borders of phraseology – is the degree to which a collocation can be varied and still remain 'restricted'«.

¹¹ U 19. stoljeću u talijanskom su ovaj izraz smatrali nepodnošljivim eufemizmom (»insopportabile eufemismo«, DELI, III, 610).

¹² ULLMANN₁ (str. 259) navodi iste francuske izraze: *être dans une situation intéressante*, *être enceinte*. Španjolski također *en estado interesante* (tal. ekvivalent *essere in stato interessante*, *gravida*; CARBONELL 666).

se vrlo često ispušta, te se u istom značenju rabi imenica, hrv. *čišćenje*, npr. *dati kaput na (kemijsko) čišćenje* (kao u njemačkome *Reinigung*, usp. *WÖRTERBUCH* 164).

3.10. Navest ćemo još jedan primjer leksičke elipse u njemačkom i hrvatskom. Autori njemačko-talijanskog rječnika lažnih parova Milan i Sünkel zapažaju da se njemačka riječ *Potenz* u značenju 'capacità di uomo di compiere l'atto sessuale e di procreare' ne prevodi na talijanski naprosto kao *potenza*, nego kao *potenza sessuale* (MILAN/SÜNKEL 244).¹³ U njemačkom, a isto tako i u hrvatskom, to je uobičajena riječ, dok je u talijanskom navedeni izraz tehnički termin *par excellence*, dok je *impotenza* svakodnevna riječ (usp. *ib.*). Kao u njemačkom, i u hrvatskom kažemo samo *potencija* (usp. ANIĆ/GOLDSTEIN 1021), umjesto *seksualna potencija*.

3.11. Uobičajena talijanska sintagma *antenna parabolica* otkriva nam kako se ispravan tehnički termin (tal. *antenna paraboloidica*) katkad u tekućoj uporabi zamjenjuje kraćim, neispravnim nazivom.¹⁴ Naime, rječnik *DISC* (str. 1798) navodi da se pridjev *parabolico* u telekomunikacijskoj terminologiji rabi neispravno, ali sve češće, umjesto *paraboloidico*.

Hvatski je naziv *satelitska antena*, što znači da se s talijanskoga ne može prevesti kao **paraboloidna* ili **parabolična antena*.

3.12. Premda hrvatski pridjev *simpatičan* odgovara talijanskom *simpatico*, izraz *inchiostrò simpatico* nije **simpatično crnilo/tinta*, nego *nevidljivo crnilo/tinta* (DEANOVIĆ/JERNEJ₂ 864) ili, ako želimo rabiti stručan naziv, *simpatetično crnilo/tinta* (ANIĆ/GOLDSTEIN 1158, HER 1186).¹⁵ U Klaićevu *Rječniku stranih riječi* čitamo objašnjenje da je simpatetična tinta »kemijska tinta« koja postaje vidljiva tek poslije izvjesnoga djelovanja (grijanje, kemikalije i dr.) na pismo koje je njome napisano (usp. KLAJČIĆ 1227).

¹³ Talijanski je sinonim *potenza virile* (*DISC* 1999).

¹⁴ Tal. *antenna parabolica* 'antenna a forma di paraboloide usata per la trasmissione e ricezione a grande distanza e via satellite' (*ZINGARELLI*, 118).

¹⁵ Talijanski se slaže s francuskim (*encre sympathique*), a hrvatski s njemačkim (*sympathetische Tinte*). Usp. SPALATIN 710.

4. Homonimija, polisemija i kolokacija

4.1. Nije uvijek lako odrediti ima li jedna riječ više značenja ili su posrijedi homonimi. Ilustrirat ćemo to jednim dijakronijskim primjerom. Hrvatska imenica *dom* potpuni je lažni par talijanske *duomo* 'katedrala'.¹⁶ Ova talijanska riječ nastavlja latinsku *domus* 'kuća, dom', ali je došlo do promjene značenja. Potječe od istog indoeuropskog etimona **dom-* kao naša riječ koja je zadržala značenje 'kuća' (tal. *casa*).

4.2. Francuska riječ *dôme*₂, kojoj je značenje 'kupola' (tal. *cupola*), grčkoga je podrijetla. Na talijanski se prevodi kao *cupola*, kao i na hrvatski, *kupola*. U francuskom se ova riječ (*dôme*₂) katkad brka s istozvučnim talijanizmom (*dôme*₁ 'katedrala'). Doista ih nije teško shvatiti kao jednu riječ u kojoj su značenja povezana metonimijskim odnosom jer katedrale su vrlo često građene s kupolama.

Sinkronijski gledano, slučajeve homonimije i polisemije teško je razlikovati posebice kad značenjske razlike homonima nisu previše izražene, te ih možemo shvatiti kao istu riječ s više značenja. Takvo tumačenje predstavlja poseban slučaj paretimologije. ULLMANN₁ (str. 202) primjećuje: »Il est parfois impossible de dire si, pour la majorité des sujets parlants telle paire de mots est homonymique ou polysémique«. Dakle, izvor polisemije katkad možemo naći i u paretimološkoj reinterpetaciji homonima (ULLMANN₂ 262).

4.3. Francuska riječ *dôme*₂ 'kupola' javlja se u kolokaciji *dôme de prise de vapeur*, kojom se označuje kupolasti poklopac parnoga kotla. I na engleskom je *dome* 'kupola', a odgovarajući je izraz *steam dome*. Premda se u talijanskom u značenju 'kupola' u pravilu rabi samo *cupola*, francuska je kolokacija prevedena kao *duomo di vapore*. Ovaj primjer pokazuje kako izvorno »pogrešan« prijevod (u ovom slučaju stručnoga naziva) može ući u *langue*.¹⁷

¹⁶ Francuska riječ *dôme* i njemačka *Dom*, istoga značenja, preuzete su iz talijanskoga. Usp. LJUBIČIĆ, 159.

¹⁷ U talijanskom se u ovome značenju može eliptički rabiti i sama imenica *duomo*. DISC (str. 808) bilježi galicizam *duomo* samo kao termin iz područja mehanike, 'elemento cilindrico posto sopra la caldaia da cui inizia la tubazione di prelevamento del vapore' i 'parte superiore dell'alambicco'.

4.3.1. Francuski je izraz jednako tako preveden i na njemački, ali u obliku složenice (*Dampfdom*), što je svojstveno njemačkome jeziku. Govoreći o imeničkim izrazima (*locuzioni sostantivali*) u talijanskom,¹⁸ SKYTTE (str. 79) primjećuje: »L'enorme bisogno di nuove espressioni, creato soprattutto dal progresso tecnico e scientifico, in italiano e nelle lingue romanze, viene risolto con la locuzione sostantivale, mentre p.es. nelle lingue germaniche, la soluzione normale è la composizione«. Premda je *Kuppel* uobičajena riječ za kupolu, u složenici *Dampfdom* prepoznajemo imenicu *Dom*₂,¹⁹ galicizam (kao i u talijanskom *duomo di vapore*), za razliku od talijanizma *Dom*₁, 'katedrala'.

Mutatis mutandis, isto možemo kazati i o hrvatskoj riječi *dom*, koju nalazimo u kolokaciji *parni dom*. Značenju 'kuća' dodano je novo značenje. Hrvatska je riječ u navedenoj restriktivnoj kolokaciji poistovjećena s francuskom, talijanskom i njemačkom.²⁰

5. Zaključak

5.1. Snažni međujezični kontakti djeluju u pravcu leksičke i frazeološke konvergencije. Djelomični lažni parovi mogu se semantičkim posudbama približiti ili čak postati pravi parovi. Naravno, ne zaboravljamo da je kalkiranje općenito vrlo često u frazeologiji, tj. i kad nisu u igri homofone riječi. Spomenuli smo primjer kalkiranja engleskoga izraza *natural gas* (tal. *gas naturale*), zbog

¹⁸ Imenički izrazi (tal. *locuzioni sostantivali*) spadaju u frazeološke jedinice sintagmatske strukture (tal. *unità fraseologiche a struttura sintagmatica*), a katkad ih je teško razlikovati od imenica koje se često pojavljuju s nekim pridjevom (npr. *salsa piccante* nije frazeološka jedinica jer je moguće kazati *salsa molto piccante*, te nije isto što i *scala mobile* jer ne može biti **scala molto mobile*), kao i od složenica (npr. moguće je pisati *buon senso* i *buonsenso*) (usp. SKYTTE 79).

¹⁹ U njemačkom i sama imenica *Dom* može značiti 'kupolast poklopac parnoga kotla/destilatora' (HNJ 355), kao i u talijanskom *duomo* (v. bilj. 17)

²⁰ DEANOVIĆ/JERNEJ, (str. 302) bilježi hrv. *parni dom*, *skupljač pare* kao ekvivalente talijanskoga *duomo di vapore*, *duomo della caldaia*. ŠULEK (I, 203) prevodi njem. *Dampfdom* izvedenicom *parnik*, a u rječniku ODN (slika 210, br. 12) nalazimo termin *parna kupola*.

čega se u hrvatskom sve više rabi *prirodni plin*, premda je u školskim udžbenicima još uvijek *zemni plin*.

5.2. Među primjerima potpunih leksičkih lažnih parova uočili smo posebno zanimljiv primjer talijanske riječi *duomo* (hrv. ekvivalent *katedrala*) i hrvatske *dom* (tal. ekvivalent *casa*), koje imaju posve različito značenje, ali konvergiraju u istom stručnom izrazu: tal. *duomo di vapore*, hrv. *parni dom*. Uzrok je tomu bila paretimološka reinterpetacija francuskoga predloška *dôme*. Paralelni primjeri koje smo naveli (1. fr. *dôme de vapeur*, 2. tal. *duomo di vapore*, njem. *Dampfdom*; 3. hrv. *parni dom*) zorno ilustriraju leksičko-kolokacijsku konvergenciju europskih jezika.

U svjetlu navedenih primjera, zaključujemo da kad proučavamo leksičko-frazeološke međujezične sličnosti i razlike, valja posvetiti pozornost preuzimanju u različite jezike istih kolokacija koje sadrže sličnozvučne riječi, vrlo često internacionalizme.